

Neriskē ar paša ādu – tetovējies ar prātu

Šovasar Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) otro gadu pēc kārtas īsteno kampaņu “Uzticies pārbaudot!”, lai izglītotu skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējus un saņēmējus par dažādiem infekcijas slimību riskiem skaistumkopšanas pakalpojumu laikā. Zem lupas nonākusi invazīvā skaistumkopšana – procedūras, kuru laikā tiek mērķtiecīgi pārdurta āda. Viena no šādām procedūrām ir tetovēšana, process, kurā vienlīdz svarīga ir gan higiēnas normu ievērošana, gan mākslinieciskā kvalitāte – ar radīto zīmējumu uz ādas cilvēkam būs jādzīvo visu mūžu. Par tendencēm tetovēšanas mākslas attīstībā un klientu paradumos stāsta Latvijas Tetovēšanas biedrības vadītājs Edgars Freimanis un praktizējošs tetovētājs ar ilgstošu starptautisku darba pieredzi, Baltijas Tetovēšanas konvencijas organizators Maksims Zotovs.

Skopais maksā divreiz

Pērn skaistumkopšanas pakalpojumus izmantojis katrs otrais Latvijas iedzīvotājs, liecina SPKC pērn veiktā aptauja. 13% Latvijas iedzīvotāju atzinuši, ka regulāri izmanto iespēju saņemt skaistumkopšanas pakalpojumus, tostarp tetovēšanu, “mājas apstākļos”. Šķietami tā var krietni ietaupīt, jo profesionālo salonu pakalpojumi ir dārgi. Taču apšaubāmos apstākļos veikta tetovēšana var izraisīt saslimšanu ar B vai C hepatītu un citām infekcijas slimībām, kas būs dārgi un ilgi jāārstē, turklāt var sagādāt pamatīgu vilšanos attiecībā uz cerēto estētisko rezultātu.

Latvijas Tetovēšanas biedrības vadītājs Edgars Freimanis jau 10 gadus vada tetovēšanas salonu. Viņš stāsta – laika gaitā atsevišķas tendences mainās, taču nemainīga paliek vēlme dzīvot veselā sabiedrībā, un infekcijas slimības noteikti nav tas, ko cilvēks gribētu iegūt līdz ar tetovējumu. Higiēnas normu ievērošana ir nozares reputācijas jautājums, jo klienti mēdz jebkuru nepatīkamu pieredzi attiecināt nevis uz konkrēto gadījumu, bet visu industriju kopumā. Tāpēc profesionāli saloni ļoti rūpējas par higiēnas prasību ievērošanu. Diemžēl joprojām aktuāla ir arī cilvēku vēlme ietaupīt uz kvalitātes un drošības rēķina.

“Profesionālā tetovēšana nav lēta, jo vienreiz lietojamās izejvielas maksā ne mazu naudu, arī aprīkojums ir diezgan dārgs. Piedāvājumi uztaisīt lētāk var nelāgi ietekmēt gan tetovējuma kvalitāti, gan klienta veselību. Trakākais, ko esmu dzirdējis, ka aiziet trīs draugi tetovēties un, lai lētāk, visi trīs taisa tetovējumu ar vienu adatu. Pie mums salonā šad tad ir vērsušies cilvēki, kuri noraizējušies par nedzīstošu vai iekaisušu tetovējumu – tādā vide nav bijusi pietiekami tīra vai instrumenti nav atbilstoši sterilizēti. Rezultātā tas ietekmē arī tetovējuma kvalitāti sadzīstot. Nekvalitatīvi uztaisītus tetovējumus mūsu meistari labo diezgan bieži, ar to ir saskāries katrs profesionālais salons. Cilvēks kaut kur uztaisījis ātrāk, lētāk, bet sanāk divreiz dārgāk, jo labošana ir daudz sarežģītāka, un ne katrs meistars to uzņemas,” brīdina Edgars Freimanis.

Dažādas valstis – līdzīgas problēmas

Edgaram piekrīt arī Maksims Zotovs, praktizējošs tetovētājs ar ilggadēju darba pieredzi Vācijā, starptautisku meistarklašu un Baltijas Tetovēšanas konvencijas organizators: “Profesionāla tetovēšana ir dārgāka, bet tam ir pamatots iemesls. Izvēloties lētus tetovēšanas pakalpojumus, klients nekad nevar būt drošs, ar kādas izcelsmes un kvalitātes tinti un adatām strādā meistars, turklāt mājas apstākļos nav iespējam panākt vajadzīgo higiēnu, jo privātpersonām nav pieejams piederumu sterilizēšanai nepieciešamais autoklāvs. Un otrs faktors, protams, ir milzīgais nekvalitatīvu tetovējumu daudzums. Cilvēks atnāk uz studiju, viņam pasaka cenu, viņš neapmierināts aiziet prom, atrod “pa lēto” un, visdrīzāk, nāks atpakaļ labot sastrādāto. Bet tas jau būs vismaz divreiz dārgāk, turklāt sākotnēji plānoto kvalitāti nekad nevarēs panākt – tas vienmēr paliks izlabots neprofesionāls darbs.”

Maksims atzīst, ka Latvijā situācija vēl ir salīdzinoši laba, bet, piemēram, Vācijā, kur viņš strādā, 40% klientu nāk pārveidot nekvalitatīvus tetovējumus. Maksims atgādina – pasaulē ir maz meistarību, kuri tiešām strādā profesionāli, varbūt pāris procentu no visiem tetovētājiem. Tāpēc meistars jāizvēlas rūpīgi ne tikai drošības, bet arī estētiskā rezultāta vārdā.

Līgumi – gan klienta, gan meistara apdrošināšana

Tāpat kā jebkurā skaistumkopšanas pakalpojumu salonā, arī tetovēšanas salonā klients var diezgan viegli pārliecināties par vispārējo higiēnas un drošības apstākļu ievērošanu. Edgars iesaka aplūkot gan telpu kopējo stāvokli – grīdu un sienu tīrību, gaisa svaigumu, gan apstākļus procedūras veikšanas vietā – kā ir sagatavots darba galds, vai kārtīgi uzklāti aizsarglīdzekļi, vai iepakojumi, kuros iesaiņotas adatas un rokturi, ir jauni un neatvērti. Arī pašam meistaram jābūt tīrās drēbēs, koptam un jāievēro higiēnas un drošības

prasības, veicot procedūru. Klientam ir tiesības uzdot jautājumus par veicamo procedūru, drošības normām un meistara kvalifikāciju. Edgars norāda, ka reizēm cilvēkiem iestājas alerģiska reakcija pret tinti, tāpēc legālos salonos pirms sesijas būs jāaizpilda anketa, kurā jānorāda iespējamie alerģiju izraisītāji. Tāpat jāreķinās, ka meistars, kuram ir svarīga darba ētika, diez vai labprāt piekritīs pirmo tetovējumu veikt labi redzamā vietā – uz kakla vai plaukstām, jo vispirms gribēs pārliecināties, ka klientam šādas alerģiskas reakcijas nerodas. Ja tā nenotiek, ir pamats šaubīties par meistara profesionalitāti.

Savukārt Maksims klientu jautājumus nemaz negaida, viņš uzreiz stāsta gan par procedūru, gan tetovējuma aprūpi dziļšā gaitā un vēlāk, lai uz ādas radītais mākslas darbs neizbalotu un saglabātu skaisto izskatu. Viņaprāt, nerunāt ar klientu ir neprofesionāli. Maksims arī spriež, ka Latvijas tetovēšanas saloniem būtu laiks pārņemt citu valstu pozitīvo pieredzi un slēgt līgumus ar klientiem: “Vācijā mēs ar katru klientu slēdzam trīs līgumus. Ar vienu klients mums uztic savus personas datus, lai varam sazināties, ja rodas tāda nepieciešamība. Ar otru klients apliecina, ka pilnībā apzinās, ko un pie kā taīsa. Trešajā līgumā klients apliecina, ka viņam nav infekcijas slimību vai citu veselības problēmu, kas liedz tetovēties. Tā ir sava veida apdrošināšana gan klientam, gan meistaram, kas radušās problēmas ļauj risināt tiesā.”

Tomēr pats svarīgākais, ko pirms jebkuras tetovēšanas iesaka abi speciālisti, ir atrast īsto meistaru. Apskatīt viņa darbus, nepaļauties tikai uz solījumiem – ja meistars agrāk nav radījis sarežģītus zīmējumus, visticamāk, tas nav viņam pa spēkam. Ir vērts ieguldīt laiku, pakonsultēties vairākos salonos un atrast profesionāli, kurš klienta iecerēto ideju patiešām pārvērtīs mākslas darbā.

Modē – individualitāte

Tetovējumu popularitāte ar gadiem tikai aug, pateicoties gan popkultūras ietekmei, gan realitātes šoviem. Mūsdienās bez bēdu tetovēšanas pat politiķi, un ir skaidrs, ka šis sevis izdaiļošanas veids jau sen vairs nav piederīgs atsevišķām subkultūrām.

Gan Edgars, gan Maksims novērojuši, ka šobrīd lielākā riska grupa, kas “uzķeras” uz lēto tetovēšanu, ir jaunieši līdz 25 gadu vecumam, kuriem ir milzīga vēlme tikt pie tetovējuma, nav līdzekļu, lai atļautos profesionāla salona pakalpojumus, bet trūkst pacietības gaidīt. Viņi labprāt izvēlas uztetovēt kaut ko mazu “pa lēto” un tūlīt, nereti ļoti redzamā vietā, un vēlāk, kad finansiālā situācija nostabilizējusies, nāk uz salonu to labot. Taču līdz tam brīdim ar neizdevušos tetovējumu ir jāsadzīvo.

Izteiktu modes tendenču tetovēšanā gan neesot, un katrs klients ir izsapņojis savu mākslas darbu. Edgars stāsta, ka pieprasījums pēc latvju rakstiem, kas izteikti bija modē pirms gadiem pieciem, ir krietni sarucis – ja agrāk šādi klienti parādījās reizi nedēļā, tad tagad varbūt trīs, četras reizes gadā. Toties jauniešiem arvien populārāki kļūst tetovējumi uz kakla, plaukstām, sejas.

Maksims gan atzīst, ka Latvijā tetovēšanas kultūra kopumā vēl ir ļoti agrīnā stadijā. Tāpēc viņš labprāt sagaidītu valsts atbalstu arī paša rīkotajai Baltijas Tetovēšanas konvencijai – profesionāļu pasākumam, kādi tiek rīkoti arī citās valstīs, lai panāktu, ka Latvija nonāk uz starptautiskās tetovēšanas mākslas kartes kā vieta, kur atrodami lieliski meistari.

Vairāk informācijas par kampaņu “Uzticies pārbaudot!": <https://www.spkc.gov.lv/lv/uzticies-parbaudot>

Papildu informācija:

Ilze Arāja,

Komunikācijas nodaļas vadītāja,

Slimību profilakses un kontroles centrs

tālr. 67387667;29487552

prese@spkc.gov.lv